

Universitätsbibliothek Paderborn

Praxis Episcopalis

In Qva Episcoporum Non Tantvm, Eorumqve Vicariorum munus; sed
Parochorum etiam & conscientiarum directorium concernentium casuum
ac dubiorum indies occurrentium Resolvtiones ... quàm brevissimè
continentur

Zerola, Tommaso

Coloniae Agrippinae, 1680

Ordo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10447

parochi, vel pars earum Episcopi, si ad-
sit consuetudo, *Afflic. an const. quantò
ceteris, nu. 36. vide superius, in ver. jus
cathedraticum.*

Secundò, an contingant parochi?
Responderur, quòd si fuerit in paro-
chiali Ecclesia, sunt parochi, si in alia,
sunt prælati illius, *c. quia Sacerdotes, 10.
q. 1. & c. doctes, 18. q. 1. quæ verò sunt
picturæ in pariete depictæ, sunt paro-
chia, Afflic. licet remissivè, loc. cit. nu.
37. Cap. Tolos. q. 482. & ibi Additio,
& dixi in ver. parochia, §. 5.*

OPTATIO.

Primò, Optare præter ea, quæ dicta
sunt in ver. canon. §. 7. adde, an op-
tatio tollatur per reservationem gene-
ralem, vel specialem factam à Summo
Pontifice, vide Aeneam de Falconi-
bus, *tract. de reservat. qu. 4. effectu §.
num. 3.*

Secundò, ubi viger ista consuetudo
optandi, quomodo practicandum, an
Canonicus optans possit auctoritate
propriâ sumere dignitatem, seu cano-
nicatum, sive præbendam superiorem,
quam vult optare, an requirantur par-
tes Episcopi? Responderur ex eodem
Aenea, *loc. cit.* quòd non requiritur col-
latio, sed requiritur saltem quædam ad-
missio faciendâ per illum, cui de con-
suetudine comperit, quæ habetur loco
institutionis, & citat Rot. *dec. 440. in
novis, quæ incipit, Queritur,* id est, quòd
Episcopus debet facere aliquam Bul-
lam ipsi optanti, non per viam colla-
tionis, sed institutionis potius, non ut

ea, quæ consuevit fieri in præsentatio-
nibus juris patronatus, sed potius quæ-
dam declaratio, qua declaretur, talem
optasse talem canonicatum, præben-
dam, seu dignitatem in tali loco, per
obitum talis, juxta antiquam dicti loci
consuetudinem legitimam, & appro-
batam, cui ipse Episcopus assentitur,
confirmat, approbat, & declarat præfa-
tum optantem, bene optasse, & salvis ju-
ribus Episcopalibus, &c. ista practica
est fore communis.

ORDO.

Primò, an aliquis accusatus de cri-
mine, pendente causæ cognitione,
possit promoveri ad sacros ordines, &
ad beneficia concurrere, & videtur pri-
mò, quòd non, quia sac. Conc. Trid.
sess. 24. c. 18. de resor. §. peracto, habetur,
*Peracto inde examine renuncientur quos-
cunque ab his idonei judicati fuerint, aca-
te, moribus, doctrinâ, prudentiâ, & alijs,
&c. & sess. 23. c. 12. de resor. & multis
aliis in locis. Secundò, quia obligati
ratiociniis, & aliis impedimentis irre-
titi, non admittuntur ad ordines eccle-
siasticos, & Seluz 3. p. q. 5. à nu. 31. &
infra, ubi dicit ex mente Card. in *c. tan-
tis,* 81. *dist.* quòd si aliquis fuerit infamatus,
de crimine, super quo tamen
à nemine accusatur, non potest pro-
moveri, & inferiùs, quòd si aliquis
pendente accusatione, vel denuncia-
tione promoveretur, removeri debet,
quamvis innocens sit, *lib. qui stare, ff.
de re milit. tamen his oppositis dico,
quòd sic, nisi præcedat infamia apud
graves**

graves viros, & accusatio potius à malevolis, quàm à personis probis facta est. nam si hoc esset, quisque posset à calumniatoribus malevolis & inimicis impediri, facit *c. omnipotens, de accusat.* & ea, quæ dicit Diaz. in *pract. crim. can. c. 140.* & ita Car. in *d. c. in tantis*, ubi ait, nisi appareat ipsum per calumniam accusatum, quod tamen faciendum est cum grano salis: nam audivi quendam Episcopum ordinasse quendam clericum accusatum, qui postea fuit pejor priore, & decollatus tanquam bannitus, Minori hoc tamen fallit, si crimen esset inhabilitans ad ordinem, ut putà homicidium, simonia, hæresis, publicus concubinatus, vel quid simile, Nav. *c. 7. de accusat.* nam tunc tenendum est in manibus, antequam causa decidatur. ratio est, quia nemini manus debet imponi, nisi præviâ informatione; & ratio est, quia turpius ejicitur, quàm non admittitur hospes, Navar. in *conf. 6. de accusat.* & dictum est in *ver. concursus.*

Secundò, solet Episcopus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, antequam ordinare incipiat, præcipere, ne aliquis accedat ad ordines, sine dimissoriis, & aliis requisitis, & postea eos absolvit, & dispensat, prout est videre in *Pontificalibus.*

Dubitatur, an si quis illorum esset inodatus aliqua censura ecclesiastica, vel irregularitate, possit, & valeat cum illa absolutione absolvi, & cum illa dispensatione dispensari, intellige de occultis, & sic licite promoveri?

Respondetur, quòd sic, ita Nav. *conf.*

49. num. 12. *ver. ad quintum, de sent. exc.* ratio est, quia verba illa absolutoria, & dispensatoria debent aliquid operari, *l. 1. & ibi gloss. quod metus causa, c. solite, de major. & obed.*

Tertio, an promoti ad ordines minores ante legitimam ætatem sint suspensi?

Respondetur, quòd non. vide Navar. *loc. cit. num. 7. ver. quia*, nec Bull. Pii II. nec Concil. Trident. ponit suspensionem in minoribus, & licet Sixtus V. contrarium senserit, tamen illa Bulla fuit revocata, & reducta ad terminos juris per Gregor. XIV.

Quartò, si quis habitis dimissoriis à suo Episcopo ad ordines suscipiendos, & postea incidit in excommunicationem, an perdat usum dictarum dimissorialium?

Respondetur, quòd non, modò antequam accipiat ordinem, faciat se absolvere, & videtur sufficere absolutio illa generalis, qua utitur passim Episcopus in exordio promotionis, prout in *Pontif. & superius dictum est*: ita Navar. *loco citato, ver. ad primam quest.*

Quartò, an si quis habuerit dimissorias ad ordines à suo Ordinario hodie, & postea antequam ordinetur, incidit in aliquam censuram ecclesiasticam, possit uti dictis dimissoriis, illarumque virtute promoveri?

Respondetur primò, quòd per censuras ecclesiasticas incuras post habitas dimissorias, non perdit aliquam facultatem ipsarum dimissorialium, sed solum usum, ita Nav. *conf. 48. nante.*

numero primo, ver. ad primam, de sent. ex-
 commen. Dico secundo, si ordinetur ad
 minores ordines, non efficitur irregu-
 laris, vel suspensus, idem loc. cit. num. 5.
 versi. ad secundam, cum fundamento
 Theologorum, afferentium ordines
 minores non esse sacramentalia, quod
 est verum secundum communem sen-
 tentiam Recentiorum: tertio, quod
 stante absolute, quam frequenter
 præmittunt Episcopi in exordio pro-
 motionis, qua absolvit omnes ordi-
 nandos ab omnibus censuris ecclesia-
 sticis, & dispensant super irregularita-
 tibus possibilibus, ille sic ordinatus
 etiam si sacros ordines sumeret, non
 esset suspensus, nec irregularis, idem
 loc. cit. num. decimo secundo, ver. ad quin-
 tum, ratio est, quia debent verba ali-
 quid operari; sed absolutio illa non
 ponitur frustra, prout in l. prima, & ibi
 gloss. ff. quod met. caus. Rebuff. in tertia
 parte signat. in claus. augendi, vel dimi-
 nuendi, num. secundo, ergo, &c. Dico
 quarto, si censura esset publica, & de-
 ducta ad forum exterius, licet in ordi-
 natione nullam contrahat suspensio-
 nem, vel irregularitatem, tamen postea
 utens illo ordine efficitur irregularis,
 quia absolutio illa non suffragatur in
 foro exteriori, ut patet vulgatis, & dixi
 in ver. absolutio, §. 2. Rebuff. in declar.
 nov. provis. super clausula, reque absol-
 ventis, numer. 15. Dico quinto, si iste
 fecit se absolvi à dictis censuris ab
 aliquibus confessariis virtute diplo-
 matum concessorum alicui confrater-
 nitati sacramentaliter, quod etiam
 illa absolutio fuisset ei valida, quo-
 Prax. Episc. Pars II.

ad forum interius, non autem in fo-
 ro exteriori, idem loc. cit. numer. 11.
 ver. ad quartum, ut dictum est supe-
 rius.

Dices, Rebuff. loc. cit. num. decimo-
 nono ait, quod absolutus ad effectum,
 per dictam clausulam, non potest ordi-
 nari, & si ordinetur, efficitur irregu-
 laris?

Respondetur, quod ibidem Rebuff.
 dicit, quod illa absolutio ad effectum
 ad nihilum patrocinator absolute, nisi
 ut provisio ei facta, valeat cum illa
 absolute, quæ aliàs non valeret,
 tunc ego dico, sicut absolutio data ad
 effectum alicui, facit ut collatio, seu
 provisio, sive dispensatio ei facta vale-
 at, quæ aliàs non valeret, & non quo-
 ad alia, si absolutio facta, intuitu ordi-
 num, valet quoad ordinum susce-
 ptionem, quæ alioquin non valeret, &
 non quoad alia, & hæc susceptio ordi-
 num erit valida & usus illorum non,
 aliàs frustratoria esset absolutio illa po-
 sita in Pontificali in fronte promotio-
 nis ordinum ecclesiasticorum, quod
 non debet dici, cum Ecclesia omnia se-
 riò faciat, & cum effectu disponat,
 Staph. de liter. grat. folio 149. num. 9.

Quinto, dubitatur, quia sac. Con-
 Trident. sess. vigesimatertia, c. 9. de re-
 for. dicit, posse Episcopum ordinare su-
 um familiarem triennale, modò ei
 conferat beneficium, si Episcopus con-
 fert beneficiū alicui, constat, quod ra-
 tione illius beneficii fit ei subditus, &
 sic intuitu illius potest eum ordinare,
 ut patet superius, in ver. dimissoria, §. 1.
 ergo nihil prodest ei familiaritas trien-
 P nalis,

nalis, cum absque ea possit eum ordinare ratione beneficii sibi collati?

Respondetur primò, quòd quando Episcopus vellet ordinare suum familiarem triennalem absolutè, & simpliciter, i. quia non habet animum residendi in posterum in loco Episcopi domini sui, tunc Episcopus non potest eum ordinare ratione solius familiaritatis triennalis, sed tenetur ei conferre beneficium propter adimpletionem sac. Conc. Trid. *sess. 21. cap. 22. de resor.* & Bulla Pii V. ne accepto ordine sine titulo, postea cogatur cum dedecore ordinis mendicare ad evitandas poenas, *c. Episcopi, c. tuis, de prab.* respondetur secundo, si verò Episcopus conferret alicui suo familiari beneficium aliquod, vel curatum, vel canonicatum, vel simplex sufficiens ad victum, excedens fortassis summam ducatorum quadraginta, vel quinquaginta certo, & permanferit cum eo spatio unius mensis, & habet animum illic residendi in futurum, potest eum ordinare ratione beneficii collati, quia si hoc licet unicuique, etiam suo familiari, qui saltem ei servivit per mensem, prout *sup. ver. dimissoria, §. quinto,* & tunc non est opus familiaritate triennali, *Navar. consilio secundo, de temp. ordin. & consilio vigesimo sexto,* & quòd hoc verum sit, perpende verba sac. Conc. ut benè notat *Navar. consi. undecimo, loc. cit. num. secundo,* quòd Episcopus non potest nec primam tonsuram conferre suo familiari triennali, nisi priùs conferat ei beneficium, sed clarum est, tam per sacrum Concilium, quàm

per Bullam Pii Quinti, quòd beneficium non est necessarium clerico, nisi quando vult ascendere ad sacrum ordinem. Respondetur tertio, si confert ei aliquod beneficium simplex parvi momenti, etiam vigintiquinque ducatorum, vel beneficium temporarium, ut putà servitia quædam Ecclesiæ, vel quasdam Missas celebrandas, non excedentes prædictam summam, tunc non posset eum ordinare ratione illius beneficii, tum quia debet sufficiens, prout dictum est *in ver. dimissoria, de patrimonio,* tum quia *Rebuff. in tit. de cler. & qui, & à quo creent, num. vigesimo primo,* quia beneficium temporarium parvi momenti, non parit domicilium, ut idem ait *loc. cit. & idem in declar. nov. provi. nu. 21. de præstem.*

Sextò, si Episcopus ordinavit suum familiarem triennalem, qui contulit beneficium, an possit eum eo dispensare in interstitiis, videlicet ut non elapso anno ab acolytatu, fiat subdiaconus, & similiter à subdiaconatu, diaconus, & ab hoc ad presbyterium?

Respondetur ex Nav. quòd non, *conf. 12. ubi affert multas rationes.*

Septimò, si Episcopus confert beneficium suo familiari à principio familiaritatis (aliàs licitè) an possit eum eo dispensare in superstitiis?

Respondetur, quòd si beneficium est curatum, vel canonicatus, vel quòd requirat residentiam, vel Missarum celebrationem, potest concernente Ecclesiæ necessitate, vel utilitate, quia si hoc posset Episcopus conferens benefi-

beneficium cuiusque, etiam conferendo illud suo familiari, quia non debet esse peioris conditionis suus familiaris, quam exter; nec obstat *con. 12. Nav.* quia intelligitur, quando ille triennalis familiaris non haberet animum residendi ibi, & ratio rationis est, quia tunc Episcopus non potest uti dispensatione propter Ecclesie necessitatem, vel utilitatem, imo etiam si ei contulerit beneficium simplex sufficiens, & habet animum residendi, *Nav. conf. 23.* intellige, si beneficium non est curatum, vel non requirit residentiam, vel Missarum celebrationem per semetipsum beneficiatum; nam dispensatio debet fieri cum causa, alias perperam.

Octavo, an qui ordinatur non servatis interstitiis, fiat suspensus, vel irregularis?

Respondetur, quod non, idque probat *Nav. conf. 4.* & licet *Bul. Sixti V.* aliter disposuerit, tamen fuit revocata, ut saepe dictum est per *Greg. XIV.* & reducta ad terminos juris communis, ratio rationis fuit, quia *Bul. Sixti V.* nil aliud agebat, quam innovare sacrum Concilium *Trid.* & addere novas poenas, ideo praefatus *Greg. XIV.* videns coacervari poenas, arbitratus fuit revocare eas, ad auferendos laqueos, & sufficere dictum *fac. Conc. jus commune, Bullam Pii II. & Pii V.*

Dices, si quis promotus non servatis interstitiis, non efficitur, nec suspensus, nec irregularis, cur opus non est Ordinarii dispensatione cum illo, qui vult promoveri non decursis interstitiis?

Respondetur, quod ante factum requiritur dispensatio, ad hoc ut fiat cum causa, & auctoritate Episcopi, post factum non incurruntur poenae praedictae, per regulam, *multa facta tenent*, & ad evitandum peccatum, ut patet de impedimentis impediens matrimonium, sed non dirimentibus, ante factum impediunt, post factum vero non, & tamen ante factum requiritur dispensatio Episcopi saltem, vide *Navar. conf. 6. & 12, loc. cit.* & patet *vulgatis.*

Nono, an ordinati cum dimissoriis sui Ordinarii, ubi dicebatur, etiam non servatis interstitiis, die non festivo; prout de jure communi cavetur, *c. de eo. de temp. ord. Syl. in ver. ord. 2. §. 6. ver. 2. Armil. ver. Ordo, §. 7. Pont.* ubi habetur, quod diebus festis manet, & in Missa.

Respondetur, quod non sunt suspensi, neque irregulares, *Navar. conf. 6. de temp. ord.*

Decimo, an possint conferri alicui minores ordines extra Missarum celebrationem?

Respondetur, quod sic, sed manet & ubicuique, ita *Pontific. loc. cit. de ordin. confer. §. minores vero*, ubi nulla fit mentio de Missa, *Sylvest. in ver. ord. 2. §. 9. & 11. Assens. lib. 6. tit. 4. quest. 1. Host. in sum. tit. de sac. Vnct. §. & a quo, num. 7. glos. in c. omnes basilicae, de consecr. dist. 1. Addit. in Host. ibi litera D.* imo hoc asserunt etiam de ordinibus sacris, quod ego censeo posse fieri, quoad sacros in terris haereticorum, ad evitandum pericula, prout in primitiva Ecclesia quoad minores, stante aliqua infirmitate

Episcopi, qui posset ordinare, & non celebrare, vulgatum est illud Theologorum, tria esse de essentia Sacramenti, materiam, formam, & intentionem, imo ordines minores potest Episcopus conferre, quando, & ubi libitum fuerit, *c. quando, 7 §. dist. Rebuff. in reg. cancell. 25. num. 5.*

Undecimò, qua praxi utendum, quando Episcopus voluerit agere ordines generales, quæ solum sex temporibus anni fieri possunt, nempe Quatuor temporibus, Sicuties, & Sabbato sancto: dico, quòd per mensem, ante ordines debet ponere edictum ad valvas Ecclesiæ cathedralis, vel alibi, ubi ei magis convenire videbitur, quòd vocentur omnes ordinandi, & tunc accipiant commissionem ab Ordinario directam Parocho, pro capienda informatione, prout dictum est *supr. s. 2. requiritur.* postea feria quarta ante ordinationem, omnes præsentari debent coram Episcopo, &c. sed hîc dubitatur, primò istæ denunciationes possunt fieri in Ecclesiis, diebus ferialibus, an sit necesse diebus festis, & quidem sac. Concil. nihil de his decernit, tamen consuetudo usu recepit, quòd diebus festis, & non sine ratione, Argum. ejusdem sac. Conc. *sess. 24. cap. 1. de reformat. matr.* & valet argumentum à corporalibus ad spiritualia, & gl. in *Clem. 1. in ver. publicè, de sepul.* præter eà, quia requiritur, ut adint personæ, quæ possint deponere & contradicere, ad hoc, ut populo innotescat, facit *Bul. Gregor. XIII. & reg. Cancell. de publ. resignat.* dubitatur secundo, an possit

Episcopus ex causa super his dispensare, ut fiant diebus feriatis? Respondetur, mihi videri, quòd non. Argum. eorum, de quibus *suprà*; sed potius remittere eas ex causa, prout de matrimonio dictum est; tertio, dubitatur, quando debent examinari ordinandi, per mensem antè, & postea accipere ab Episcopo literas testimoniales directas parocho, ut *suprà*. An factis denunciationibus, & capta informatione de ætate, natalibus, moribus, & vitâ, & videtur, quòd post, tamen tutius est, ut examinentur, priusquam fiant denunciationes in Ecclesia, & capiat prædicta informatio, & sic ego practicavi, & vidi praticari indifferenter, & non absque ratione, quia si prius fierent denunciationes, & caperetur informatio, & postea in examine deficerent, esset magna verecundia ordinandis. Dices, quomodo responderetur Concilio, dicenti, quòd feria quarta ante Sabbatum debent examinari? Respondetur, quòd loquitur de examine generali faciendo generaliter cum omnibus ordinandis. Dices, quid si in proximo examine fuit repertus idoneus, & in secundo deficiet? Respondetur, sibi imputetur, secus verò, si esset notoriè idoneus Ordinario, in *c. de Petro, 47. d. Host. loc. cit. §. quid juris, nu. 6.*

An requiratur tactus? Respondetur, quòd utraque opinio potest sustentari, *D. Thom. in Addit. tertia par. quest. 34. art. 5. ad tertium. Cajet. in sum. in ver. ordinandi, & quodlibeto 16. Sor. 4. Sent. dist. 24. q. 2. ar. 2. Host. tit. de sac. Vnct. §. 2 quo,*

à quo, nu. 7. Sylvest. in ver. ordo, 2, §. 5.
ver. 3.

O S C U L U M.

Primò, osculans persona ecclesiastica mulierem etiam violenter, qua poena sit punienda, vide Clar. *quest. 83. ver. osculum*. Secundò, an per osculum uxoris possit fieri divortium, ut amittat dotem uxor ab alio osculata, vel probetur adulterium, vide præter cæteros, Cov. *de spons. 2. part. c. 6. §. 6. nu. 3. & 4.* terciò, osculum libidinosè habitum, nisi sit inter conjuges, est peccatum mortale, Cajet. *in sum. in ver. osculum*, similiter de omnibus actibus impudicis; idem *ver. impudicitia*, secus verò, si osculum fiat ex benevolentia, ac juxta morem patriæ, idem *loc. cit.*

P A L A T I U M.

Palatum Episcopi gaudet immunitate Ecclesiæ, non solum si intra quadraginta passus ab Ecclesia constitutum sit, sed etiam si extra, gl. *in c. id constituimus, 17. q. 4.* Inn: & Host: *in c. inter alia, de immun. Eccl. Abb. in c. Ecclesia, nu. 9.* & ibi Henric. *col. ult. eod. tit.* Oldrad. *conf. 55.* Cov. *lib. 2. c. 20. nu. 5. ver. 5.*

P A R O C H U S.

Primò, cujus parochi præsentia requiritur in contrahendo matrimonio parochiæ, viri, an mulieris?

Respondetur, quòd alterius sufficit,

Nav: *conf. 3. de cland. desponsat. nu. 1.* & hoc quando contrahitur in parochia sua, aliàs non, nempe quisque parochus in sua, & non in aliena; ita dicit declar: sac: Cong: & *conf. 4. nu. 1. ver. 3.* dicit idem ex mente ejusdem sac: Cong: quòd sufficit præsentia alterius, in quacunque parochia contrahatur. **verùm** hoc videtur satis durum dicto auctori, & mihi, nempe, quòd parochus mulieris possit adesse matrimonio contrahendo in parochia viri, & è contrà, ideo juxta suam, & meam opinionem debet intelligi quisque in sua parochia, non ut alter audeat in parochia alterius, quia esset usurpare jus alienum, quod fieri nequit cum præjudicio alterius, *c. nullus, cum seq. q. 2. Clem. 1. de privit. eò vel maximè, quando essent contrahentes diversarum diocesium, quia tunc, & parochi, & Episcopi jurisdictionem usurparet. sed posset dubitari, si parochus viri assistat, vel interveniat matrimonio contrahendo, in parochia femine, licentia parochi, femine, vel è contrà, an sit nullum matrimonium? Respondetur ex Apostilla, sive Appendice in *conf. 3. de cland. desponsat. Navar. ubi habentur hæc verba: Adverte, ne ex solutione prima q. inferas, ergo si solus parochus viri interveniat, quando matrimonium contrahitur in parochia femine, vel è converso, sit nullum, quia refertur à sac: Cong. resolutum validum esse, ut etiam auctor refert, con. sequenti, posset dubitari secundò, sac: Conc. *sess. 24. c. 1. §. qui aliter*, irritat matrimonium contractum sine præsentia parochi? Respondetur, quòd intelli-**